

ת.א. 16715-05-19 (וכמפורט להלן)

בבית משפט השלום

בפני כב' השופט מנחם שח"ק

בבאר שבע

נחתם ביום : 12/09/2022

מועד אחרון להגשה : 20/09/2022

התובעת: מדינת ישראל באמצעות רשות מקרקעי ישראל
באמצעות ב"כ עורך הדין דוד קנטור ו/או עו"ד יניב מזוז
שכתובתם ברחוב בן צבי 12 באר שבע ת"ד 1493
טלפון 6650581 – 08 פקסימיליה 6209313 – 08
-נגד-

הנתבעים במסגרת :

1. ת.א. 16715-05-19
2. ת.א. 16725-05-19
3. ת.א. 16974-05-19
4. ת.א. 17004-05-19
5. ת.א. 17082-05-19
6. ת.א. 17102-05-19
7. ת.א. 17230-05-19
8. ת.א. 17315-05-19
9. ת.א. 18039-05-19
10. ת.א. 18185-05-19

כולם ע"י ב"כ עוה"ד סוהאד בשארה ואח'
מעדאלה-המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
משד' יפו 94 חיפה ת.ד. 8921 טלפון : 04-9501610 פקס : 04-9503140

סיכומים מטעם התובעת

בהמשך להחלטת כב' בית המשפט מיום 23/05/2022 מתכבדת התובעת להגיש סיכומים מטעמה בתיקים דנא.

יניב מזוז, עו"ד

דוד קנטור, עו"ד

קנטור, מזוז ושות', עורכי דין
ב"כ התובעת

א. מבוא - תמצית ההליכים דנא

התובעת הגישה לבית משפט השלום הנכבד את עשר התביעות שפרטיהן בכותרת ובמסגרתן ביקשה כסעד עיקרי להורות על סילוק ידם של הנתבעים מהמקרקעין המצויים בבעלותה ושהינם מקרקעי ציבור. הנתבעים העלו במסגרת כתבי הגנתם טענות מן הגורן ומן היקב, כאשר עוד במסגרת כתב התשובה שהגישה התובעת בתיקים, הובהר כי אין בטענות הנתבעים בכדי להוות הגנה מפני תביעות התובעת. והנה, בבחינת מעל לצורך ולשם הזהירות, נתגלה ואושש במסגרת שלב ההוכחות שהתנהל בתיקים, כי גם הבסיס העובדתי לו טענו הנתבעים במסגרת תצהיריהם וחוות הדעת מטעמם, קרס לו מאליו וזאת על אף שבהתאם לשורה ארוכה של חוקים והלכות, נטל הראיה מוטל לפתחם של הנתבעים והכל כדלקמן.

ב. המקרקעין, המסגרת הנורמטיבית ונטל הראיה

1. התובעת, רשות מקרקעי ישראל (להלן ולעיל גם: "הרשות"), הינה, הגוף המופקד על ניהול מקרקעי ישראל וזאת בהתאם לסעיף 2 לחוק **רשות מקרקעי ישראל, תש"ך-1960**.
2. עניינן של התביעות שהוגשו על ידי הרשות מכח סמכותה על פי דין, הינן לסילוק ידם של הנתבעים ו/או מי מטעמם מהמקרקעין שהינם מקרקעי ציבור לצורך השבתם לשימוש כלל "הציבור".
3. פרטי המקרקעין לרבות מספרי הגושים והחלקות צוינו, בין היתר, בכתבי התביעה (סעיפי 7) וכן בתצהירי ע"ר של עדי התובעת (סעיפי 4 לתצהירו של מר שי נויאהוס וסעיפי 5 לתצהירו של מר מתן חכמון) ונספחיהם.
4. המקרקעין מצויים באזור מזרח דימונה והינם בבעלות מדינת ישראל.
5. התובעת צירפה, לכתבי התביעה ולתצהירי ע"ר, **עותקים מנסחי רישום בפנקס הזכויות בלשכת רישום המקרקעין בבאר-שבע**, מהם עולה כי הבעלות במקרקעין הינה, כאמור, של מדינת ישראל (לעיל ולהלן: "המקרקעין").
6. עפ"י ס' 125 לחוק המקרקעין (הדגש הח"מ): **"רישום בפנקסים לגבי מקרקעין מוסדרים יהווה ראיה חותכת לתוכנו, אולם אין בכך כדי לגרוע מהוראות סעי' 93 עד 97 לפקודת הסדר זכויות במקרקעין [נוסח חדש], התשכ"ט-1969"**. בהתאם לפסיקה, התובע יוצא ידי חובת הוכחת הבעלות במקרקעין ע"י הצגת נסח רישום המוכיח את הבעלות (ר' למשל דבריו של כב' הנשיא אגרנט בע"א 509/64 חלקה 38/5 + 38/1 נ' לוי ואח', פ"ד יט (2), 169, 177).
7. בנסיבות דנא, הוכח איפוא באופן חד משמעי כי המקרקעין הם בבעלות מדינת ישראל.
8. סעיף 16 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969 (להלן: "חוק המקרקעין") קובע: **"בעל מקרקעין ומי שזכאי להחזיק בהם זכאי לדרוש מסירת המקרקעין ממי שמחזיק בהם שלא כדין"** (דגש הח"מ).
9. כלל הוא כי התובע סילוק יד ממקרקעין מכוח בעלותו בהם, די לו להוכיח את עובדת בעלותו בהם, ומכאן ואילך מוטל הנטל על הנתבע להוכיח זכותו להמשיך ולהחזיק במקרקעין (ר' למשל ע"א 127/77 מלכה קפה נ' לוי, פ"ד לא(3) 455; ע"א 483/62 קוך נ' לנדוי, פ"ד יז 1953 (1963); ע"א (מחוזי ת"א) 16482/92 עיריית ת"א נ' גרינשטיין, [פורסם בנבו] פ"מ תשנ"ג (4) 353 (1994); עא 12-01-36215 קוריאט נ' רשות הפיתוח).
10. זאת ועוד כי השגת גבול הינה עוולה בהתאם לסעיף 29 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] הקובע כי: **"הסגת גבול במקרקעין היא כניסה למקרקעין שלא כדין, או היזק או הפרעה בידי אדם למקרקעין שלא כדין"**.

11. במסגרת עוולה זו מוסמך בית-המשפט לתת צווים לסילוק יד כאחת התרופות שלהן זכאי הנפגע מן העוולה. בהמשך קובע סעיף 30 לפקודה במפורש כי (ההדגשה של הח"מ): "בתובענה שהוגשה על הסגת גבול במקרקעין – על הנתבע הראיה שהמעשה שעליו מתלוננים לא היה שלא כדין".
12. הנה כי כן, הן לפי דיני המקרקעין והן לפי דיני הנזיקין זכאי בעל מקרקעין לסעד של סילוק יד כנגד פולש המחזיק במקרקעין שלא כדין. כן נמצאנו למדים, כי לפי שתי מערכות הדינים, מרגע שהוכיח בעל המקרקעין את בעלותו בהם – עובר נטל הראיה אל הנתבע/המחזיק להוכיח שהוא זכאי להמשיך ולהחזיק במקרקעין בהתאם לדין.
13. בנסיבות דנא, משעה שהוכחו זכויות התובעת במקרקעין, עובר הנטל להוכיח זכות להחזיק במקרקעין אל הנתבעים. הנתבעים כשלו מלהוכיח זכות כלשהי להחזיק במקרקעין דנן, כפי שנפרט להלן, ומשכך מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את התובענות במלואן.
- ג. הנתבעים לא הרימו את הנטל
14. אחת מטענות ההגנה של הנתבעים (סעיף 31 לכתבי ההגנה) היא כי על אף רישום התובעת כבעלת המקרקעין בנסח הרישום, הם קובלים על עצם הליך רישום הבעלות, וכי הם ישקלו לעתור בערעור על לוח הזכויות, בהליך נפרד, לרישום כבעלים בקרקע.
15. כאמור, המקרקעין מושא התביעות דנן הינם **מקרקעין מוסדרים**, כהגדרתם בס' ההגדרות בחוק המקרקעין, ומכאן שרישום הבעלות בקרקע על שם המשיבה מהווה ראייה חותכת לכך שהקרקע בבעלותה, ולא בבעלות הנתבעים.
16. הפסיקה שפירשה את ס' 125(א) הנ"ל קובעת גם היא במפורש כי זכות בעלות הרשומה בפנקסי המקרקעין, **מוכיחה באופן וודאי כי הבעלים הרשום, הוא בעל הקרקע**, וכי הנטל לסתירת הרישום הינו נטל כבד מאוד. יפים לעניין זה דברי כב' השופטת עדנה ארבל, בפסק דינה בע"א 2576/03 וינברג נ' האפוטרופוס (פורסם בנבו, 21.02.2007): "סעיף 125(א) לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969 קובע כי הרישום ביחס למקרקעין מוסדרים מהווה ראייה חותכת לתוכנו... הנטל לסתירת הרישום ולהוכחת הטענה כי הוא אינו משקף את מצב הדברים האמיתי, כך שהבעלים האמיתי של החלקה היה דווקא המנוח (ולא ביידס או לאלו), הוא נטל כבד מאוד".
17. דברים דומים קבע כב' השופט עמית ב- ע"א 7744/12 מרזוק נ' מ"י [פורסם בנבו] (14/8/14): "**הרישום לאחר ההסדר מבטל כל זכות הסותרת אותו ויוצר בכך "לוח חלק" לגבי אותה זכות (ע"א 492/83 עזבון המנוח איברהים נ' חסן דיאב [פורסם בנבו] (9.5.88) (להלן: עניין דיאב)), "והמשמעות היא אפוא, שמאותו שלב נמחקות הזכויות שקדמו לו" (ע"א 2449/00 עזבון המנוח יוסף מוסטפא נ' מדינת ישראל, פ"ד נה (3) 519, 525 (2001) (להלן: עניין עזבון יוסף)). נקודת המוצא היא שהרישום משקף נכוחה את מצב הדברים, כאמור בסעיף 125(א) לחוק המקרקעין...**"
18. לפסק דינו הנ"ל של כב' השופט עמית הפנתה גם כב' השופטת דיאנה סלע מבית המשפט המחוזי בחיפה, בסעיף 17 לפסק דינה ב- ת"א 54864-01-11 עטאללה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו). הלכה זו נועדה להעניק ודאות ויציבות לפנקסי הרישום בהם מפורטות זכויותיהם של בעלי הקרקע. בהקשר זה נפנה לפסק דינו של כב' השופטת י. וילנר ב- ע"א 8252/16 מוסא מוחמד פודי נ' קרן קיימת לישראל (פורסם בנבו, 29.10.2019):

17. כפי שצוין בהרחבה אף בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, תכליתם של הליכי ההסדר במקרקעין היא ליצור מרשם אמין, ודאי, יציב וסופי של זכויות רשומות במקרקעין מוסדרים (ראו: ע"א 7237/13 מדינת ישראל נ' עזבון המנוח יאסין ז"ל, [פורסם בנבו] פסקאות 17-19 (3.12.2015) (להלן: עניין יאסין)). בשל חשיבותו של עיקרון סופיות המרשם וודאותו, ועל מנת שלא לפגוע בבעל הזכות הרשומה וביציבות המרשם, נקבע כי יש לפרש בצמצום את הסעיפים המסדירים את סתירת הרישום (סעיפים 93-97 לפקודת ההסדר) וכי על המבקש לתקן את הרישום מוטל נטל הוכחה כבד (ראו: עניין יאסין, שם; ע"א 3190/15 שואהנה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.5.2017)).

19. התובעת אף הגישה תלונות במשטרת ישראל ביחס להשגות הגבול (נספחי א' לתצהיר המפקח שי) בחודש 06/2017.

20. מאידך, הנתבעים לא הציגו במסגרת ראיותיהם כל אסמכתא לקבילה ו/או ערעור עובר להגשת התביעות וגם לא לאחריהן. גם במסגרת ראיותיהם נמנעו הנתבעים מצירוף כל ראיה ו/או אסמכתא בנושא ובוודאי שלא נשמעה גם עדות מומחה מטעמם לעניין קבילה/ערעור ובפועל הם זנחו את הטענה במסגרת תצהירי ע"ר ושלב ההוכחות שהתנהל. מעל לצורך, נציין כי גם אם יפנו הנתבעים בערעור על לוח הזכויות, הרי שאין בכך משום טענת הגנה בהליך זה: ראשית, מפני שבקשה לתקן את לוח הזכויות, אפשר שתוגש מכוח ס' 59 לפקודת הסדר זכויות במקרקעין [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, אולם בקשה זו תוגש לכל היותר תוך 3 חודשים לאחר הצגת לוח הזכויות – מועד שבעניינינו חלף זה מכבר. שנית, ההסדר בא לקבוע את זכויות הצדדים בקרקע, כאשר הרשום בו מהווה רישום התקף כלפי כולי עלמא, ואין לבטלו אלא על פי העילות המנויות בסעיפים 93-97 לפקודת ההסדר.

21. בכל מקרה, יודגש כי "הקבילה" בדבר הליך רישום הבעלות של המקרקעין איננה, בכל הכבוד הראוי, בסמכותה של ערכאה נכבדה זו (אף לא בגררא), וממילא אין בקבילה האמורה משום טענת הגנה מפני תביעות הפינוי דנא.

22. ממילא, הנתבעים לא הרימו כל נטל ובוודאי שלא הרימו את הנטל הכבד הנדרש מהם כקביעות הדין לסתירת הרישום. נזכיר בהקשר זה, כי נטל השכנוע הוא "החובה העיקרית במשפט" כאשר אי-עמידה בנטל פירושה דחיית טענותיו של מי שהנטל מוטל עליו (רע"א 3646/98 כ.ו.ע. לבנין בע"מ נ' מנהל מע"מ פ"ד נז(4) 897).

ד. לשם הזהירות – התייחסות לתזכיר התביעה

23. מעל לצורך ואך לשם הזהירות, תציין התובעת כי הנתבעים הגישו במסגרת תצהירי ע"ר, עשרות רבות של תצהירי ע"ר של הנתבעים ושל חוות דעת של מומחיות מטעמם (מעל מאה תצהירי ע"ר וחוו"ד). והנה, מצאו לנכון הנתבעים לצרף לכל אלו, רק לתצהיר עדות ראשית אחד בלבד, "תזכיר תביעה", כנספח לתצהיר עדותו הראשית של מר סעוד הואשלה מיום 27/08/2021 (להלן: "מר סעוד").

24. במסגרת הדיון ביום 23/05/22 נחקר מר סעוד על תצהיר ע"ר במסגרת ח.ג. של התובעת (עמ' 46-39 לפר'). מחקירתו הנגדית של מר סעוד (עמ' 42 שו' 1), עלה כי הלה לא יודע לקרוא גם בשפה הערבית (כשלעניין משקל העדות ר' בהרחבה בפרק יב' להלן) והוא לא יודע "מה כתוב פה" (עמ' 42 שור' 13-12) וכי הבן שלו הוא זה אשר קיבל את מסמך זה (עמ' 42 שורה 3) והקריא לו (שורה 5).

25. כמו כן עלה מח.ג. של מר סעוד כי, לטענתו, הוא כלל איננו מכיר את פסק הדין שניתן בבית המשפט המחוזי הנכבד בב"ש בשנת 2009 בתיק מס' 5061/08 ע"י השופט הנדל, סגן הנשיא (כתוארו דאז), בעניין המקרקעין מושא תזכיר התביעה ב"קורנוב 71" בגוש רישום 400507- ושפסק דין זה קבע כי מדינת ישראל הינה בעלת המקרקעין.

26. הנה כי כן, אין לעדותו של מר סעוד, כמו גם "לתזכיר התביעה" שצורף על ידו כל משמעות ו/או משקל וזאת גם בנוסף לעובדה שעסקינן בעדות פסולה בהיותה מפי השמועה.

ה. סיכום ביניים

27. לסיכום ביניים של האמור, התובעת צירפה רישומים שדי בהם בכדי להוכיח את בעלותה במקרקעין. הנתבעים שנטל כבד מוטל לפתחם מכוח מספר דינים, לא סתרו את הרישומים והעלו (רק בכתב הגנתם וללא תימוכין כלשהם בשלב הראיות) טענה בעלמא של קבילה ו/או ערעור. דא עקא, כי אלו לא בוצעו עובר להגשת התביעות ולא לאחריהן ובכל מקרה אינם בתחום סמכות ביהמ"ש הנכבד שבפניו תביעות לסילוק יד.

28. כמו כן כל שצירפו הנתבעים לעשרות תצהיריהם וחוו"ד מטעמם הינו "תזכיר תביעה" אחד תוך שח.ג. של העד שבאמצעותו הוגש המסמך, העלתה כי עסקינן בעדות ובמסמך שאין לתת להם כל משקל בשל טעמים רבים לרבות בשל (הסתרת ו/או ידיעה אודות) פסק-הדין המחוזי שניתן, כשבכל מקרה תזכיר תביעה הנו טענה בלבד שאינה מקימה זכות בעלות (ובוודאי עת עסקינן במקרקעין בנגב).

29. התובעת תציין ותדגיש כי נוכח האמור עד עתה ובהתאם להלכות חוזרות ונשנות שיצאו תחת ידן של ערכאות המשפט השונות, לרבות של ביהמ"ש העליון הנכבד בנסיבות דומות לאלו בתיקים דנא, הרי שגם אם היו טענותיהם העובדתיות של הנתבעים מדויקות (דבר המוכח מכל וכל, כפי שיוצג להלן בהרחבה), עדיין אין ולא הייתה להם כל הגנה מפני התביעות דנא שכל עניין סילוק יד להשבת המקרקעין לבעליהם וקל וחומר שאין לנתבעים כל סיכויי הגנה כאשר הוכח שטענותיהם העובדתיות שגויות ו/או מטעות. כך לשם ההמחשה, נקבע כי העובדה שפולש שוהה במקרקעין תקופה ממושכת בלא שנקטו על ידי המדינה פעולות לסילוק ידו, אינה מקנה לו כל זכות, ר' למשל דברי כב' השופט רובינשטיין ברע"א 11889/04 אזברגה נ' מדינה ישראל (פדאור 05 14) 293 (2005) וכדלקמן (ההדגשה של הח"מ): "המדובר במקרקעי מדינה. העובדה שהרשויות לא פעלו נגד השימוש בהם לאורך השנים, והחלו בפעולה רק בשנים האחרונות, אינה יכולה ליצור זכות למבקשים, הם נהנו ממחזלי הרשויות לאורך עשרות שנים, ואם הגיעה עת ורשויות המדינה החלו פועלות, על בית המשפט לסייע למימוש האינטרס הציבורי"

לפיכך ועל אף שלשיטת התובעת ניתן להסתפק באמור עד עתה, הרי מבלי לפגוע באמור ולשם הזהירות, תוסיף התובעת

ותתייחס גם ליתר טענות הנתבעים כפי שפורטו בלקוניות (בעיקר) במסגרת כתבי הגנתם וכדלקמן:

1. התיישנות וחזקת השנים

30. בסעיף 17 על תתי סעיפיו לכתבי ההגנה, טוענים הנתבעים כי, כביכול, הם מתגוררים במקרקעין "משך עשרות שנים, עוד בטרם נרשמו המקרקעין על שם התובעת ואף בטרם חקיקתו של חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969". אין ספק כי הנתבעים העלו את טענותיהם בעלמא, הן במסגרת כתבי ההגנה והן במסגרת תצהיריהם וחוות הדעת מטעמם, ללא מועדים ובלא ביסוס ראייתי מהימן וזאת כפי שיפורט מייד להלן.

31. התובעת תשוב ותדגיש, כאמור, כי גם אם היה ממש בטענות סרק אלו של הנתבעים (דבר המוכחש מכל וכל), הרי שגם אז אין בטענות אלו בכדי להוות הגנה בתיקים דנא מפני תביעות התובעת.
32. ראשית, הנתבעים פלשו למקרקעין שבבעלות התובעת באופן בלתי חוקי, וכל זמן שהם יושבים בהם, הם למעשה עוברים על החוק. מכאן, שכל טענה בקשר לאחיותם במקרקעין, למעשה תולדתה בחטא. מובן שאין ליתן יד להשתלטות בלתי חוקית על קרקעות המדינה, וממילא אין להגן על אותה השתלטות בטענת התיישנות.
33. שנית, סעיף 113 (ב) לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969 (לעיל ולהלן: "חוק המקרקעין") המורה כך (ההדגשה של הח"מ): במידה שלפי חוק זה חלה התיישנות במקרקעי ציבור שאינם מקרקעי יעוד, לא תתחיל תקופת ההתיישנות לפני היום שנרשמו על שם בעליהם.
34. נזכיר את הגדרת מקרקעי ציבור בס' 107 לחוק המקרקעין: "מקרקעי ציבור" - מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל, ומקרקעין של רשות מקומית או של תאגיד שהוקם על ידי חיקוק" נפנה אפוא לחוק יסוד מקרקעי ישראל, המגדיר בסעיף 1 כך: מקרקעי ישראל, והם המקרקעין בישראל של המדינה, של רשות הפיתוח או של הקרן הקיימת לישראל ...
35. זאת ועוד כי הפסיקה קובעת שפלישה הינה עוולה מתמשכת, המתחדשת מידי יום ביומו ואיננה נתונה להתיישנות. ר' ע"א 35/71 חברת ישראל נ' זרור, (נבו): "הוא הדין במקרה של הסגת גבול נמשכת והולכת והנזק שנגרם בעטיה. בכל יום שהיא קיימת נולדת עילת תובענה חדשה, והיא נחסמת בתום תקופת ההתיישנות שלאחר אותו יום".
36. בנוסף, התובעת כבעלת המקרקעין יכולה לבקש את המקרקעין ממי שמחזיק בהם שלא כדין בכל שלב, כשזכות זאת מוקנית לה גם מכת דיני המקרקעין שפורטו ולרבות מכח ס' 16 לחוק.
37. כמו כן, אין ולא יכול להיות חולק כי עסקינן במקרקעין אשר עברו הליכי הסדר, ומשכך, חל בענייננו, סעיף 159 (ב') לחוק המקרקעין, הקובע: "חוק ההתיישנות, תשי"ח-1958, לא יחול על תביעות לקיום זכות במקרקעין מוסדרים, אולם אין בכך כדי למנוע טענה מכוח ההתיישנות שאדם היה זכאי לטעון אותה לפני תחילת חוק זה." בהתאם לפסיקה, מטרתו של ס' 159 (ב) הנ"ל הייתה "לחסן זכות במקרקעין מוסדרים מפני טענת התיישנות העומדת בסתירה לרישומים שבפנקסי המקרקעין. בכך עברה מן העולם תפיסת הדין הקודם שהכירה בהתיישנות הן כטענת הגנה בתביעה לסילוק יד, ובמקרים מסוימים אף כאמצעי לרכישת הבעלות במקרקעין.."(ע"א 520/96 חוסין נ' מיר, פ"ד נד(3) 487, 494 (2000), מפי השופט מצא). עוד נקבע: "המדובר בחריג לדיני ההתיישנות, שממנו עשוי ליהנות רק בעל זכות במקרקעין מוסדרים שדאג לרשום את זכותו ובכך 'הזהיר' את כולי עלמא כי זכותו שוב אינה עשויה להתיישן" (ע"א 1559/99 צימבלר נ' תורג'מן, פ"ד נו(5) 49, (2003), מפי כבי השופט מצא).
38. על פי ס' 159 (ב) הנ"ל, ע"מ שתעמוד לנתבעים טענת ההתיישנות לגבי מקרקעין מוסדרים, חייבים להתקיים שני התנאים המצטברים: א. כי לפי הדין הקובע, לפני כניסתו לתוקף של חוק המקרקעין, היו הנתבעים זכאים לטעון טענת התיישנות. ב. שתקופת ההתיישנות הסתיימה לפני כניסתו לתוקף של חוק המקרקעין, היינו 01/01/1970.
39. משמעות הדברים הינה שע"מ שתישמע טענת התיישנות במקרקעין מוסדרים, על הטוען להתיישנות להוכיח כי הוא החזיק במקרקעין 25 שנים ברציפות, לפני יום 01/01/1970, קרי לפני 01/01/1945 (ר' ס' 169 לחוק המקרקעין במשולב עם ס' 5 (2) לחוק ההתיישנות, התשי"ח-1959).
40. בנסיבות דנא, על אף שנטל ההוכחה מוטל לפתחם של הנתבעים הטוענים להתיישנות, הרי שהם לא הרימו אותו.

41. להשלמת התמונה, במסגרת כתבי ההגנה, כאמור, טענו הנתבעים כי הם מתגוררים במקרקעין נשוא התביעות (קרי במקרקעין עצמם, ולא בסמוך להם או לידם וכדו') אף בטרם לשנת 1969 וזאת מבלי שטרחו לציין, כחובתם, את השנה הספציפית בה עסקינן.
42. בכדי להרים את הנטל הכבד הרובץ לפתחם, חייבים היו הנתבעים, לשיטתם, להוכיח 5 אלמנטים-תנאים מצטברים: א. כי הם עצמם, קרי כל אחד ואחד מהם, התגורר במקרקעין. ב. כי הם עצמם, קרי כל אחד מהנתבעים, התגורר במקרקעין נשוא התביעה עצמם (ולא ליידי/בסמוך) ג. המועד המדויק של תפיסת החזקה במקרקעין. ד. שמועד תפיסת המקרקעין עובר לשנת 1945. ה. שהם עצמם התגוררו 25 שנים ברציפות לפני 1970.
43. דא עקא, כי הנתבעים לא עמדו ולו באחד מהאלמנטים-התנאים המצטברים הנ"ל, כאשר נשוב ונדגיש כי כל אחד מהנתבעים חייב היה להוכיח בפני עצמו, את האלמנטים המצטברים הנ"ל ואולם הם לא עשו כן באופן קבוצתי ובוודאי שלא באופן פרטני כנדרש מכל אחד מהם בפני עצמו.
44. עיון בכתבי ההגנה מלמד, כי מלבד טענות כלליות ולא מוכחות בנושא- לרבות אי ציון מפורש של השנה בה החלה ההחזקה במקרקעין על ידי כל אחד מהנתבעים- הרי שלא צורפה כל הוכחה ו/או אסמכתא מצד הנתבעים להוכחת מי מהאלמנטים הנ"ל. עיון בתצהירי ע"ר של הנתבעים, מלמד כי על אף שהנתבעים הגישו עשרות רבות של תצהירי עדות ראשית, הרי שתשומת הלב לעובדה כי, למיטב הבדיקה, רק 3 תצהירים הם של מי שנולדו עובר לשנת 1945.
45. הנה כי כן, כל יתר תצהירי עדותם הראשית של הנתבעים הינם בבחינת עדות שמיעה פסולה עת נטענו במסגרתם טענות ביחס לתקופה טרם לידתם (וזאת מעבר לעובדה כי לא הובאו במסגרתם ראיות קונקרטיות והכרחיות להוכחת האלמנטים המצטברים הנ"ל כפי שיפורט להלן).
46. כאמור, למיטב הבדיקה, שלושת המצהירים מטעם הנתבעים שנולדו קודם לשנת 1945, הינם הגב' לפיתה אלהואשלה ילידת 1942 (להלן: "הגב' לפיתה"), הגב' נעאמנה אלהואשלה ילידת 1937 (להלן: "הגב' נעאמנה") ומר פריג' אלהואשלה שהינו יליד שנת 1939 לטענתו (להלן: "מר פריג'").
47. ביחס לגב' לפיתה- כפי העולה מעמ' 17 שור' 29-30 לפרוט', הגב' לא התייצבה לחקירה נגדית למרות ששמה הופיע ברשימה המוסכמת, ולכן יש להתעלם מהאמור בתצהירה. ביחס לגב' נעאמה- למיטב הבדיקה וההבנה מפרוטוקולי הדיון, הרי שגם היא לא נחקרה בחקירה נגדית מאחר ולא התייצבה למרות שגם שמה הופיע ברשימה המוסכמת.
48. ביחס למר פריג'- מחקירתו הנגדית (עמ' 65 שורה 24), עלה כי הלה לא יודע לקרוא בעברית וגם בשפה הערבית (כשלעניין משקל העדות ר' בהרחבה בפרק יב' להלן). בכל מקרה, תשומת הלב לעובדה כי כל "ראיותיו" והתימוכין לטענות שהועלו במסגרת תצהיר ע"ר של מר פריג', הסתכמו ב-2 תמונות שלא ניתן ללמוד מהן דבר ביחס לתקופה "החזקה" וכיו"ב וגם אינן מהוות תימוכין אובייקטיבי/ מהימן לאמור בתצהיר עדותו הראשית. להשלמת התמונה, מר פריג', לא ידע לזהות את ביתו בתצא (עמ' 68 שו' 14) ולא ידע אודות מגרש חילופי שהוצע להם (עמ' 69 שו' 29).
49. הנה כי כן, ברי, כאמור כי אף לא אחד מהנתבעים השכיל להוכיח עמידה, אף לא באחד האלמנטים-תנאים המצטברים שפורטו לעיל ולרבות הנתבעים שנולדו טרם לשנת 1945
50. להשלמת התמונה, בפן הראייתי, (רק) לשני תצהירי ע"ר נוספים, צורפו נספחים. האחד- מר סעוד לו צורף תזכיר התביעה עליו עמדנו לעיל. והאחר הינו מר אלהואשלה סעיד (להלן: "מר סעיד").

51. והנה, עיון בנספחי מר סעידי שצורפו לתצהיר ע"ר, מלמד כי "ראיותיו" דווקא מצביעות שהינו **משבט אלמגורייב** (התחייבות בכרטיס מד"א-נספח 4, וכרטיס קופ"ת-נספח 2), כשבנספח 9 לתצהיר ע"ר מוזכר **"שבט אבו רקייק"**.

52. הנה כי כן, במהלך ניהול ההליכים דנא, כשלו כל הנתבעים בעמידה בכל התנאים-אלמנטים המצטברים שפורטו לעיל, לרבות בשל אל הצגת ראיות קונקרטיות למועד תפיסת החזקה במקרקעין וכן כי עסקינן באותם מקרקעין מושא התביעה. יפים לעניין זה הדברים שנקבעו בתא (י-ם) 13-03-19191 רמ"י נ' אשר רפאל אביבי (פורסם בנבו-ההדגשות של הח"מ) : **"...לא שוכנעתי כי הנתבע או בני ביתו החזיקו במקרקעין באופן רצוף משנת 1954. ... חזקה כי אם היה מדובר בחזקה ממושכת של 46 שנה, היה הדבר נטען במפורש. אף שהמקרקעין הוסדרו רק בשנת 2003, הרי שכדי לקבוע כי חלפה תקופת ההתיישנות, יש צורך כאמור בהחזקה במשך תקופה של 25 שנים עד לחקיקת חוק המקרקעין, שנכנס לתוקף בשנת 1970, ואין בפני הוכחה להחזקה במשך תקופה כזו."**

ז. הנתבעים כשלו, בין היתר, מהוכחת התנאים-האלמנטים המצטברים גם בחו"ד מטעמם

53. נשוב ונדגיש כי נטל ההוכחה מוטל במלואו על הנתבעים להוכחת טיעוניהם כמו גם האלמנטים-התנאים המצטברים שפורטו לעיל. עוד בטרם נתייחס לכישלון המוחלט של הנתבעים לאשש את טענותיהם גם באמצעות 2 חוות דעת מומחה שהוגשו מטעמם (להלן : "חו"ד הנתבעים"), נעיר כבר בשלב זה, כי גם אם היה ממש (דבר המוכחש) בחו"ד הנתבעים הרי שחו"ד הנתבעים אינן יכולות להתגבר על כלל טיעוניה האיתנים של התובעת.

54. כמו כן, נוכח היעדר ראיות קונקרטיות עצמאיות לזהות וזיהוי היושבים במקרקעין (אם בכלל יש התיישבות בתקופה הנטענת) הרי שגם אז הנתבעים לא הוכיחו כי הם אלו (בעצמם) שהתיישבו בשנים הנטענות במקרקעין.

55. עוד נעיר באופן כללי ביחס לתצלומי אוויר, כי בשום שלב לא הוכח על ידי הנתבעים כי מדובר "בהתיישבות" (ולא באוהלים בודדים, דוגמת שנת 1956) ובוודאי, כאמור, שלא הוכח שהנתבעים שלפנינו הם אלו שהיו באותן נקודות שבהם הם טוענים כיום לחזקה.

חוות דעתה המקצועית של הגב' נאוה שיר (להלן : "הגב' שיר") והעולה מחקירתה הנגדית :

56. חו"ד המקצועית הינה, כאמור ברישא חו"ד, בעניין "ניתוח תצלומי אוויר באזור של כפר ראס ג'ראבה". הגב' שיר מגדירה את הכפר ראס ג'ראבה כ"הכפר" (ס' 2 לחו"ד), כאשר מסקנתה בסעיף 15 לחוות הדעת הינה כי (ההדגשה של הח"מ) : **"תחילתה של ההתיישבות בכפר ראס ג'ראבה הינה מלפני עשרות שנים, ומשנת 1956 לפחות"**.

57. יצוין כי הגב' שיר השיבה ב.ח.נ. כי כל עדותה נסמכת על "רק מצילומי אוויר" ולא נפגשה עם מי מהנתבעים על מנת לאמת את המיקומים (עמ' 45 שורות 13-9 לח.נ.). **ביחס לשנת 1945** : הודתה הגב' שיר שלא צירפה פיענוח לגביה (עמ' 44 שורות 20-13 לח.נ.) וכמו כן הודתה הגב' שיר כי "הצהובים" המופיעים בנספח לחוות דעתה, אינם על הצבירים הנוכחיים (עמ' 44 שורות 20-13 לח.נ.). **ביחס לשנת 1956** - הודתה העדה כי האובייקטים שזוהו על ידה בשנת 1956 הם לא בצבירים הנוכחיים, כאשר בעמ' 38 שורות 28-27 הודתה ששני הממצאים (בלבד) שצוינו על ידה בסעיף 3 לחוות דעתה, אינם בצבירים מושא התביעות. כמו כן בעמ' 41 שור' 4-3 : הודתה הגב' שיר : **"זאת אומרת מה שהיה ב- 56 לא קיים בשנת 2016 במקום ? ת. נכון"**. וכן בעמ' 43 שור' 10-9 : **"אז זה בדיוק העניין שזיהיתי מקומות אחרים באזור של דימונה בתצלום אוויר של 56"**.

58. כן יצוין כי נפל פגם מהימנות בעדותה/חו"ד, כשבמהלך ח.נ. הודתה העדה בעמ' 42 שור' 26-23 וכן בעמ' 43 שורה

6 : **"של הכתומים כן, כי הסברתי בדיוק עכשיו שנפלה לי טעות על המפה הזאת"**.

59. צא ולמד, כי הגב' שיר, למצער לא ביצעה את מלאכתה נאמנה ביחס לממצאי שנת 1956 ובהצגתם נאמנה לביהמ"ש הנכבד !! עוד יצוין כי הגב' שיר גם הודתה שהאובייקטים שזוהו על ידה בשנת 1956 אינם מופיעים במפת 1971 ואלו של 1971 אינם מופיעים במפת 1956 (עמ' 43 שורות 27-30 ועמ' 44 שורות 1-3 לח.נ.).
60. ביחס לשנת 1961 – הגב' שיר הודתה שאין פענוח על זיהוי מבנים במפורט (עמ' 44 שו 21-25 לח.נ.). ביחס לשנת 1971 – מחקירתה הנגדית של הגב' שיר, גם הוכח שהאובייקטים שזוהו על ידה בשנת 1971 אינם בצבירים הנוכחיים שפינויים מבוקש במסגרת התביעה (עמ' 43 שורות 18-20 לח.נ. ועמ' 45 שורות 6-7). ביחס לשנת 1982 : המבנים שזוהו על ידה ב- 1956 וב- 1971 אינם קיימים במפת 1982 (עמ' 44 שורות 4-12 לח.נ.).
61. עולה איפוא נוכח כל האמור וכעולה מח.נ של הגב' שיר, שגם נספח 4 שכותרתו "התפתחות הכפר ראס אג'ראבא" : שכולל - לכאורה - זיהוי מתקופות שונות, הרי ש: (א) אין זיהוי מפורט לרוב הכתמים במסמך (ב) גם האובייקטים שזוהו לא מופיעים במסמך לסיכום המפה/המסמך. צא ולמד כי גם נספח 4 לחו"ד חסר ערך. כמו כן מהאמור עולה שעל אותם המקרקעין שהתובעת מבקשת לפנות, הנתבעים לא הוכיחו שהיו על גביהם מבנים בשנת 1971 ו/או בשנת 1956 ומה שהיה קיים בשנת ב- 56 ו- 71 כלל לא קיים במפה של 1982. כשעוד חשוב לציין כי חו"ד של הגב' שיר לא מציגה התיישבות קבע במרחב, ואף סותרת זאת בחו"ד.
62. עוד יצוין כי על אף שהגב' שיר, כאמור, הגדירה את הכפר ראס ג'ראבא כ"הכפר" (סעיף 2 לחוות הדעת שלה), הרי (שבעמ' 37 שורות 4-9 לח.נ.): הודתה שאין היא יודעת את שמו של ראש הכפר, מי הם חברי המועצה בכפר.
63. לסיכום, חוות הדעת של הגב' שיר כשלה כישלון חרוץ בחקירה הנגדית. הגב' שיר לא עמדה כלל ועיקר, בין השאר, אחר מסקנתה בס' 15 לחוות הדעת לפיה (ההדגשה של הח"מ): "תחילתה של ההתיישבות בכפר ראס ג'ראבא הינה מלפני עשרות שנים, ומשנת 1956 לפחות". כמו כן גם המונח "כפר" בו עשתה שימוש מכוון כשל כפי שעולה מח.נ..
- חוות דעתה המקצועית של הגב' דפנה ספורטה והעולה מחקירתה הנגדית :
64. הגב' דפנה ספורטה (להלן: "הגב' דפנה") הינה מי שנתנה מטעם הנתבעים חוות מקצועית "בעניין המצב התכנוני". כבר עתה יצוין ויודגש כי כל חוות הדעת של הגב' דפנה כלל איננה רלוונטית להליכים דנא – כפי שיפורט בהרחבה בפרק י' להלן - מאחר ועניינה, כאמור, "תכנון".
65. הגב' דפנה עצמה השיבה בחקירתה הנגדית (עמ' 57 שורות 2-3) : "כשתוגש התוכנית למתחם רותם ואני מאוד מקווה שהם יהיו חלק ממנה, אבל אם הם לא יהיו חלק ממנה נשקול להגיש התנגדות". בס' 1 לחוות דעתה, הגדירה הגב' דפנה את "ראס ג'ראבא" כ-"הכפר" עתיק ימים אשר גרים בו מאות תושבים".
66. דא עקא, חשוב לציין ולהדגיש כי הבסיס לחוות דעתה של הגב' דפנה, הינו, כפי שהיא עצמה העידה, מתוך "עדויות שלהם" (עמ' 55 שורות 11-12), קרי, של הנתבעים. גם בעמ' 57 שורות 16-17 השיבה הגב' דפנה בנושא: "קודם כל נכון העדויות" וזאת גם בהתייחס לבסיס חוות דעתה כי השבט גר בצבירים עשרות שנים והכפר הוא עתיק יומין. צא ולמד כי הבסיס לידיעותיה של הגב' דפנה נשען ומתבסס על עדויות הנתבעים עצמם.
67. דא עקא, שעה שהנתבעים עצמם כשלו מהוכחת טענותיהם, ממילא גם חו"ד הגב' דפנה כושלת (כשיוער כי על אף היותה מומחית, הרי שעדותה הינה עדות שמיעה, המבוססת למעשה על עדויות שמיעה (כפי שפורט לעיל ולהלן)!!
68. זאת ועוד כי גם בהתייחס "לכפר", הרי שבח.נ. בעמ' 53 שורות 29-30 נשאלה הגב' דפנה והשיבה: "האם לצבירים יש חשבון בנק משותף? ת. לא, לא לא שידוע לי". עוד נציין כי מעמ' 50 שורות 28-29 עולה: ש.ת. "זאת קרקע של

מדינת ישראל ? כן קרקע מוסדרת של המדינה". וכן כי המבנים נבנו ללא היתר (עמ' 51 שורה 1). בעמ' 52 שורות 1-8 הודתה הגב' דפנה שידוע לה כי במהלך השנים הוצעו לתושבים "כל מיני חלופות בכל מיני ישובים". כמו כן, הודתה שלא נפגשה עם רשות הבדואים (מתן חכמון) ולא עם התובעת (עמ' 54 שורות 11-3).

69. הגב' דפנה ציינה/הודתה גם בכך שכלל איננה מכירה את קודקס ההחלטות של מועצת מקרקעי ישראל (עמ' 52 שורות 29-24). יצוין כי נפלו פגמים באמינות חוות דעתה של הגב' דפנה, גם בשל העובדה כי למרות שהיא נתנה חוות דעת מקצועית בנושא "תכנון", הרי שנפל פגם בנספח הראשון לחוות דעתה, כאשר הודתה כי "הציור" של השטחים שם איננו מדויק (עמ' 55 שורות 28-20).

70. בהתאם, גם קביעת הגב' דפנה ל"התיישבות בכפר עתיק לאורך שנים רבות" (ס' 104), לכל היותר אם הייתה עדות להתיישבות עד סביבות שנות ה-80, מדובר לכל היותר באוהלים ספורים (ולא "בכפר"). הנה כי כן, שתי חו"ד הנתבעים כשלו כישלון חרוץ בניסיון לספק הגנות לנתבעים מפני תביעותיה הצודקות של התובעת.

עדותו של הנתבע, מר מוחמד אלהואשלה :

71. ראוי לציין כי ח.ג של הנתבע, מר מוחמד אלהואשלה (להלן : "מר מוחמד") נערכה ביום ההוכחות-חקירות הראשון מבין השניים, כשלעניין מהימנות עדי הנתבעת, ר' בהרחבה בפרק יב' להלן. ודוק, מר מוחמד השיב (עמ' 77 שורות 30-28) בח.ג. (ההדגשה של הח"מ): "אנחנו במזרח דימונה, לפחות 2 קילומטר מזרחית לדימונה, אבל לפעמים אנחנו לא נמצאים באותה נקודה, 2 מטר פה, קילומטר וחצי שם, וזה מה שאנחנו יודעים".

72. בהמשך, בעמ' 81 שו' 17-9 : נשאל מר מוחמד לגבי שנת 1978 והשיב (ההדגשות של הח"מ) : "הייתי אולי קצת מערב לדימונה, קצת מזרחה לדימונה... מתגלגלים 2 קילומטר שם, 3 קילומטר שם, אנחנו זזים, אבל בשנים האחרונות אף אחד לא זז". יצוין כי בשו' 18-17 לעמ' 81 הבהיר שב-30 שנה האחרונות "אם לא יותר" לא זזים. ועוד קודם לכן העיד : "אנחנו עכשיו כמה שנים נמצאים באותה נקודה, אבל אנחנו יש לנו את העדר ואנחנו מתקדמים. לפעמים קצת מזרחה, קצת מערבה נמצאים" (עמ' 78 שו' 7-6). כמו כן העיד גם ביחס לאביו, כאשר הוא עצמו סב כיום : "...באותה נקודה מזרחית לדימונה ולפעמים כמה שנים היינו קצת מערבית לדימונה" (78, 17-18).

73. ולסיום ראוי לציין מתוך עדותו וח.ג. של מר מוחמד כי הודה כי הם לא רוצים לעבור לאדמות אחרות מחשש לסכסוך עם אלו, שלטענתם, מצויים שם למרות שאין להם כל זכות חוקית לרבות "טאבו" (עמ' 79 שורות 25, 21).

74. לסיכום ביניים : על אף שנטל ההוכחה רובץ לפתחם של הנתבעים, הרי שלא הוצג כל תימוכין מהימן מצידם לרבות לא במסגרת חו"ד הנתבעים על נספחיהן ודווקא מתוך עדויות הנתבעים נמצאו למדים כי הם לא "התיישבו" במקרקעין בתקופות (המעורפלות- כגון טענותיהם לשיבה "לדורות" בסעיפי 8 לכתבי הגנתם) הנטענות על ידם. ממילא כל טענות הנתבעים ביחס לחזקת השנים והתיישנות לא הוכחו כלל ועיקר ובוודאי שהנתבעים לא עמדו ולו באחד מהאלמנטים-התנאים המצטברים האמורים בסעיף 42 לעיל ובוודאי שלא בכללותם יחדיו.

75. כמו כן ברי, כי מאחר וחו"ד של הגב' שיר הוכחה בח.ג. כבלתי מהימנה לרבות ביחס לתצ"אות שאליהן התייחסה, הרי שממילא, יש להעדיף את גרסתה של התובעת אשר הסתמכה על ממצאים עובדתיים ואובייקטיביים.

76. על פי פסיקת בתי המשפט, תצלומי האוויר מהווים הוכחה אובייקטיבית שאין דרכה לשקר, ועל בית המשפט הנכבד ייתן את מלוא המשמעות לנתונים שמתגלים בהם כשנבקש להפנות לנימוקיו של בית המשפט בתא"ק 14-12-38084 רמ"י ואח' נ' יוסף פור אברהם (פורסם בנבו, הדגשות הח"מ) : "אני סבור כי לעניין תפיסת חזקה שארעה לפני

שנים רבות, יש להעדיף ראיות חפציות בדמות תצלומי אוויר (ככל שאלו קיימות) על פני עדויות בעל פה. תצלומי האוויר, כאשר הם מקושרים למקרקעין על ידי מומחה, מהווים ראיה ברורה וחד משמעית לקיומם, או אי קיומם, של מבנים על המקרקעין. לעומת זאת, והעדויות שבתיק זה מוכיחות זאת, קשה להסתמך על עדותם של עדים ביחס לאירועים שאירעו לפני למעלה מ- 15 שנה בשכונה צפופה".

77. יוצא אם כן, כי על אף העדויות הרבות שהובאו מטעם הנתבעים, הרי שדין פסלות ו/או דחייה לא רק בשל היותן בלתי רלוונטיות ו/או לא נתמכות בצורה אובייקטיבית ו/או עדויות שמיעה, אלא מאחר ואלו סותרות את אותן ראיות חפציות בדמות תצלומי אוויר שצירפה התובעת וכדלקמן.

78. ממילא נוכח כל טענה וטענה ובוודאי שבשל משקלם המצטבר של הדברים, הרי שיש לדחות מכל וכל את טענות הנתבעים לרבות ביחס להתיישנות וחזקת השנים שהועלו.

ח. התובעת הוכיחה כי תפיסת המקרקעין החלה, למצער, בשנת 1978

79. נשוב ונדגיש, כי גם אם החלה תפיסת המקרקעין מושא ההליכים דנא בשנת 1978, הרי שאין בכך בכדי להוות הסכמה לכך שהנתבעים (קרי הם עצמם) הם אלו שגרו במקרקעין במהלך כל השנים האלו וזאת כשברי, כמפורט לעיל, כי הנתבעים, שעליהם נטל ההוכחה בנושא, כשלו.

80. לשון אחר, כאשר צילומי האוויר מראים כי המקרקעין היו שטח ריק, לא מגודר, וללא כל מבנה או סימן לתפיסה אחר, הרי שתצלומי האוויר (וחוות דעת המומחה לפיענוח תצלומי אוויר מטעם התובעת) מהווים הוכחה אובייקטיבית – מיטבית ביותר - השוללת כל טענה לתפיסה בשנים שקדמו לשנת 1978 ויחד עם זאת, קיומו של מבנה ו/או מבנים על גבי תצלומי אוויר אינו מוכיח כי מי הנתבעים הוא שהחזיק בהם בשנת 1978 ומאז שנת 1978.

81. ראש תחום מיפוי ומדידות בתובעת (להלן: "מר ניר") העיד במסגרת תצהיר ע"ר, שבשנת 1961 שטח המקרקעין פנוי וריק, ובשנת 1978 היו בשטח המקרקעין מבנים ספורים בלבד, כשבועמי' 35 (שורות 6-7) הבהיר מר ניר כי התיחום שנבדק על ידו הינו "התיחום של המקבצים". ח.נ של מר ניר לא סתרה את ממצאי שנת 1978 (לגבי הימצאות מבנים ספורים בלבד), ורק חידדה שבשנת 1961, ממצאיו נכונים ליום התצלום, כשיחד עם זאת נשוב ונדגיש כי הנטל על הנתבעים שכשלו מלהוכיח אחרת בנושאים אלו-ר' האמור לעיל ביחס לח.נ. של הגב' שיר.

82. בנוסף לעדותו המהימנה של מר ניר, העיד גם מר שי נויהאוס (לעיל ולהלן: "מר שי") שהינו מי שהיה מפקח ברשות מקרקעי ישראל באזור דימונה בעת הגשת התביעות. עדותו של מר שי אודות פלישות הנתבעים ומיקומן הינה מידיעה אישית לאחר ביקורים פיזיים רבים שערך במקרקעין, בין השאר, החל מחודש 07/2017, ותוך צירוף דוחות הפיקוח שנערכו על ידו לאחר ביקורים אלו, לרבות ביחס למסירת מכתבי ההתראה לנתבעים והליכי הסקר שבוצעו במקרקעין, תוך שמר שי גם תיעד את אשר הציבו הנתבעים ע"ג המקרקעין (סעיפי 6 לתצהירי ע"ר).

83. לסיכום, נוכח חוסר המהימנות שיש ליתן לעדויות וחוו"ד הנתבעים, הרי שיש ליתן אמון מלא בגרסתה של התובעת כפי שזו הובאה, בין השאר, בעדויותיהם של מר ניר (ותצלומי האוויר עליהם נסמך) ושל מר שי.

84. גרסתה של התובעת הינה כי בשנת 1978 החלה תפיסת המקרקעין שאותם מבקשת התובעת לפנות כיום במסגרת תביעותיה וכפי הגדרתם, בין השאר, בתצהיר ע"ר של מר שי ולאחר ביקוריו האישיים בשטח המקרקעין כמתואר.

85. יחד עם זאת, אין ולא הייתה כל הסכמה מצד התובעת לעובדה כי הנתבעים (קרי הם עצמם) הם אלו שגרו במקרקעין במהלך כל השנים. הנתבעים הם אלו שטענו לכך - וניסיון הוכחתם, כשל.

ט. טענת הנתבעים לשיהוי, רישיון/רשות מכללא וכביכול הסכמת התובעת

86. גם טענת השיהוי ו/או הרשות אינן יכולות לעמוד לנתבעים כטענות הגנה וזאת נוכח הפירוט דלעיל ודלקמן.
87. התובעת תציין כי עצם היותה בעלת המקרקעין מושא התביעה, מקנה לה את הזכות לדרוש את פינוי הנתבעים בכל שלב ובוודאי שהיא רשאית לעשות כן עת הנתבעים פלשו לקרקע באופן לא חוקי, וכל זמן שהם יושבים בה, למעשה עוברים על החוק.
88. אין ליתן יד להשתלטות בלתי-חוקית על קרקעות המדינה, שמראש נולדה בחטא, ולאחר מכן לטעון להגנה מכוח שיהוי ו/או רישיון. אין זו אלא התנהגות חסרת תום לב שאין לקבל.
89. נפסק, בתיק אחד מיני רבים, ולצורך ההמחשה נפנה שוב אל רע"א 11889/04 חליל בן מוחמד אזברגה נ' מדינת ישראל מינהל מקרקעי ישראל הנ"ל (בפרק ה' דלעיל). עוד נפסק, בהתכנס לענייננו, בבג"ץ 2678/91 אל-צנעא נ' היועמ"ש, פ"ד מו (3) 709, 711 (1992): "העובדה, שהמשיבים לא נקטו הליכים על-פי החוק נגד הבונים ללא היתר (למעט במקרים מיוחדים כגון הסרת מבנים שנבנו על תוואי דרך), כל עוד לא עמדו אלטרנטיבות תכנוניות לפתרון בעיית המגורים במיגזר הבדואי, אינה יוצרת מניעות נגד המשיבים לפתוח באותם הליכים, כאשר אותן אלטרנטיבות אכן קמו לדעתם." כן ר' פס"ד של כב' השופט רובינשטיין רע"א 5333/05 גבריאל נ' רמ"י [פורסם בנבו] (31.10.2005), רע"א 1004/05 שרלי חומרי בנין נ' מ.מקרקעי ישראל (ט.פורסמה); רע"א 10164/04 אגבבה נ' מ.מקרקעי ישראל (טרם פורסמה); רע"א 10152/04 כהן נ' מ.מקרקעי ישראל (טרם פורסמה) [פורסם בנבו]; כן ר' ע"פ 3413/05 פרי (פטיטו) נ' מדנ"י (טרם פורסמה) וכן רע"א 6156/05 אדאדי נ' מדנ"י [נבו 20.7.2005].
90. כמו כן, מצד אחד, הנגב הוא רחב ידיים ופולשים כדוגמת הנתבעים הם רבים עד מאוד; מצד שני על המדינה לבזר ולתעדף את משאביה בהתאם לכח האדם העומד לרשותה ולנחיצות הפעולה.
91. כפי שנקבע לא אחת, אין בהעדר פעולות אכיפה לאורך השנים על ידי הרשות בכדי להקנות לפולש זכויות קנייניות או מעין קנייניות במקרקעין, כגון רישיון בלתי הדיר מכללא לשימוש במקרקעין.
92. מדוחות הפיקוח ומכתבי ההתראה שצורפו לתצהירי המפקח מטעם התובעת עולה כי הרשות לא הסכימה עם נוכחות הנתבעים במקרקעין, הגישה תביעות לסילוק יד (וניתנו פסקי דין לזכותה) עוד בשנת 1992 וכן פעלה לתיעוד הפלישות והכנת התיק לטיפול משפטי.
93. בנסיבות דנא, התביעות הוגשו בחודש מאי בשנת 2019, כאשר התובעת אף צירפה אסמכתאות (נספחי א' 2 לתצהיר המפקח, מר שי) ולפיהן בוערו התיקים במסגרתם הוגשו תביעות לסילוק יד כנגד הפולשים למקרקעין עוד בשנת 1992, וכי לא ניתן היה לאתר את פסקי הדין נוכח הביעור.
94. למעלה מן הדרוש יצוין כי אף לו היה ניתן לראות בשתיקת הרשות כמקנה רשות מכללא לעשות שימוש במקרקעין, די בהגשת התביעה בכדי לבטל רשות זו (ראו גם: ע"א 3846/13 מדינת ישראל מנהל מקרקעי ישראל נ' היפר – חלף [פורסם בנבו] (21.7.2015); ע"א 6757/13 נחום נ' מדנ"י [פורסם בנבו] (19.8.2015); ת"א 40190-06-12 עיריית חדרה ואח' נ' גרבי ואח' [פורסם בנבו] (13.8.2018)). לאבחנה בין רישיון הדיר ורישיון בלתי הדיר ראו מאמרה של פרופ' נינה זלצמן, "רישיון במקרקעין", הפרקליט מב (תשנ"ה-תשנ"ו) 24 שכאשר מדובר ברשות מכללא (רשות גרידא), בעל המקרקעין רשאי לבטל את הרישיון בכל עת (הדגש הח"מ): "להבחנה בין רשות חוזית לבין רשות גרידא תהא נפקות לצורך השאלה אם לפלוני, בר-הרשות, זכות חוזית כלפי בעל המקרקעין... כל עוד חפץ בעל

המקרקעין לתיתו... בר-רשות מכוחה של רשות גריזא צפוי בכל רגע לדרישת סילוק יד של בעל המקרקעין, אפילו נמשכת פעולתו בנכס על פני תקופת זמן ארוכה. לא די בציפיה שנוצרה אצל מקבל הרשות להבטיח את המשך קיומה של הרשות גם בעתיד" (זלצמן, 27, 29). כן ראו ת"א (חי') 23945-04-14 הבפטיסטים בישראל נ' הכנסייה הבפטיסטית ברומה - בית האהבה והשלום [פורסם בנבו] (12.05.2019), סי' 55-59.

95. כך הובאו הדברים בהחלטת בית המשפט העליון גם ברע"א 10346/06 לילי ארז נ' מדינת ישראל / משרד הבטחון [פורסם בנבו] (12.6.2007): "לגופם של דברים, מקובל עלי ככלל ניתוח הרוב בבית המשפט המחוזי, לפיו המבקשת לא הוכיחה כי היא בעלת זכויות בדירה, למעט רשות מכללא (ולאמיתה, ואף בדוחק, מעין רשות מכללא), המוסקת משתיקת המשיבה לאורך שנים ומהמשך קבלתו של שכר הדירה הזעום, והניתנת לביטול, בין היתר, על ידי הגשת התביעה לסילוק יד (ראו ע"א 32/77 טבוליצקי נ' בית כנסת ובית מדרש החסידים, פ"ד לא(3) 210; וכן נ' זלצמן, 'רישיון במקרקעין' הפרקליט, מב (1995) 24, 28-29, 56-58). ואולם, אטעים כי 'רשות מכללא' כזאת היא במהותה 'רשות מכללא על-ידי מחדל', שהרי התנהגות המשיבה כלפי המבקשת לא נבעה מחשיבה כזאת או אחרת, אלא פשוט מכבדותו ואיטיותו לעתים של המינהל הציבורי, העוסק ברכוש הציבור וידיו מלאות עבודה, ופעמים הוא יעיל יותר ופעמים פחות, וראיה לדבר שנקפו שנים עד שהוחל בטיפול בפינוי, וגם משהוחל נקפו עוד שנים עד הגשת תביעה, ומי ימלל אם ישנם עוד מקרים כאלה. בכגון דא על בית המשפט לדקדק היטב בבואו לגזור זכויות מנסיבות של מימי המינהל הציבורי ההולכים להם לאט"

96. נזכיר כי על פי הדין, רישיון איננו זכות במקרקעין. החזקה ברישיון נטען (ומוכחש) אין בה כדי להקים הגנה בתיקים כאן. כבר בכתבי התביעה צוין, כי התובעת לא נתנה לנתבעים כל הסכמה, מפורשת או משתמעת, לעשות שימוש כלשהו במקרקעין וכן נטען, שככל שיטענו הנתבעים כי נתנה להם הרשאה (עניין המוכחש), הרי שהיא נעשתה ללא סמכות והיא בטלה ומבוטלת.

97. עוד נטען בכתבי התביעה, שככל שיקבע כי נתנה לנתבעים הרשאה (עניין המוכחש), הרי שהיא הסתיימה עם משלוח מכתבי ההתראה ו/או הגשת התביעה - ע"א 32/77 טבוליצקי נגד בית כנסת ובית מדרש החסידים, פ"ד לא(3) 210 (1977) וכן ר' ע"א 618/05 דיאמנשטיין נ' מחלקת עבודות ציבוריות - מדינת ישראל (פורסם בנבו, 21/03/2007).

98. הנה כי כן, התובעת מתנגדת להחזקה ו/או שימוש מכל סוג שהוא של הנתבעים ו/או מי מטעמם במקרקעין שפורטו בכתבי התביעה, ומעולם לא נתנה לכך את הסכמתה, המפורשת או המשתמעת. היות שלנתבעים לא ניתנה כל הסכמה לעשות שימוש בקרקע, הרי שממילא יש לדחות את טענתם להסתמכות על אותה הסכמה נטענת ומוכחשת.

99. למען הזהירות בלבד, גם אם אי-פעם ניתנה לנתבעים ו/או למי מטעמם רשות כלשהי לתפוס חזקה במקרקעין - רשות המוכחשת בזאת מכול וכול - הרי שרשות זו ניתנה בחוסר סמכות, וממילא בוטלה כשמסרה התובעת לנתבעים מכתבי דרישה לסילוק יד ופינוי המקרקעין, ולכל המאוחר עם הגשת התביעות. ראה לעניין זה את דברי כב' השופט מני, בסעיף 3 לפסק דינו ב- ע"א 346/62 פנינה ויעקב רכטר ו-2 אח' נ' מנהל מס עזבון, ירושלים: "רשות חינוס, ניתנת לביטול בכל עת על ידי כך שנותן הרשות מגלה דעתו כי אין ברצונו להרשות יותר את הפעולות לגביהן ניתנה הרשות; וכן באה הרשות לקיצה על ידי כל העברה של המקרקעין נשוא הרשות".

100. יפים לעניין זה גם דברי כב' השופט זילברג בע"א 96/50 צינקי ואח' נ' כיאט, פ"ד ה(1), 474, 479 (1951): "...רישיון הניתן חינם, ללא כל תמורה, איננו "הסכם" במובן החוקי של המילה. רישיון כזה מתפרנס מדי רגע ברגע מרצונו החופשי של המרשה והוא מתבטל כהרף עין עם גילוי דעתו של זה, כי אין ברצונו להמשיך בהענקת הרישיון."

101. מעבר לאמור, הנתבעים לא טענו/הוכיחו ששילמו ו/או נתנו תמורה בעד הרישיון הנטען והמוכחש. לפיכך, מעבר למובא לעיל בדבר קצ' הרישיון (אף לו היה; ולא נלאה מלחזור ולהכחישו) עם הגשת התביעות, הרי שאין הוא יכול להיות בלתי הדיר ולצמיתות. בעניין זה נפסק, ברע"א 977/06 מרדכי בן חמו נ' מדינת ישראל משרד הבריאות (פורסם בנבו - 17.05.2006): "רשות חינם - לא כל שכן ברכוש הציבור - אינה יכולה ככלל להיות בלתי הדירה; ראו רע"א 1156/02 חיר נ' לידאי פ"ד נז(3) 949, 955-957 (השופט טירקל) והאסמכתאות דשם. ... רשות חינם אינה בלתי הדירה, ומכל שכן שאינה יוצרת זכות לדיירות מוגנת, והמגמה, כפי שנתבטאה גם בחקיקה, צריכה לדידי להיות צמצום מופעיה של האחרונה ולא הרחבתם."

102. גם אם ידעה התובעת לאורך השנים על החזקת הנתבעים במקרקעין (והתובעת אינה מודה כן), הרי שתיקת הרשות יכולה הייתה להקנות לנתבעים, לכל היותר, מעמד של בני רשות הדירה. מעמד זה כאמור לעיל ניתן לביטול בכל עת על ידי בעל המקרקעין. ויודגש - בתביעות דנא, לא ניתן לומר שמדובר בהרשאה בלתי הדירה לעשות שימוש במקרקעין. כנקבע בהלכה פסוקה, רשות בלתי הדירה צריכה להיות ברורה ומפורשת ובכל מקרה היא איננה יכולה להתייחס למקרקעי הרשות. ר' לעניין זה אביטסם נ' רשות הפיתוח (נבו, 03/01/16 - הדגשות הח"מ): "כאשר עסקינן ברשות מכללא במקרקעי ציבור, שנוצרה עקב מחדלן של הרשויות מלפעול לסילוקו של מסיג גבול במקרקעין, אין מקום לקביעה כי זכותו של בר-הרשות התגבשה לכדי רשות בלתי הדירה. עמדה דומה הובעה על-ידי המלומדת זלצמן במאמרה: "... 'רשות מכללא', הינה לעולם הדירה, דהיינו, בעל המקרקעין רשאי לבטלה לפי רצונו בכל עת, ואין בכוחה להקנות למסיג הגבול - אפילו פעל בתום לב - טענת זכות כלשהי בנכס... ואולם, רשות שכזו לא תתגבש לכדי רשות בלתי-הדירה, וזאת נוכח האינטרס הציבורי בדבר השמירה על רכוש הציבור והרצון שלא לתמרץ פולשים על-ידי הקניית רישיון שאינו ניתן לביטול ויצירת זכות מעין צמיתה בנכס."

103. באפשרות לזכות במעמד של בר רשות במקרים קיצוניים, נדמה כי מגמה זו באה לקיצה בכל הנוגע לקרקעות המדינה וזאת כפי שעולה מע"א 3846/13 מדינת ישראל - מנהל מקרקעי ישראל נ' היפר-חלף (פורסם בנבו, 21/7/2015), שם הביע עמדתו גם כב' השופט מ' מזוז (ההדגשות של הח"מ): "הסוגיה של המשך תחולת דיני הרישיון לאחר חוק המקרקעין היא מורכבת ולא זה המקום להאריך בה. אך מכל מקום, בין כך ובין אחרת, כאשר מדובר בפלישה למקרקעי ציבור, אין לדעת בסיס ענייני ולא צידוק חוקי להכיר בקיומו של "רישיון מכללא", המבוסס אך על כך שהרשות הציבורית לא נקטה בהליכי פינוי נגד הפולש, או אף לא מחתה בידו. ... כל ההנחות האלה אין להן תוקף כאשר מדובר בפולש למקרקעי ציבור. אין בסיס - לא במציאות ולא בזין - לייחס לרשות ציבורית הסכמה מכללא להעניק הרשאה לפולש להחזיק או להשתמש במקרקעי ציבור, וזאת מעצם העובדה שהיא לא פעלה נגד הפלישה. כידוע מקרקעי הציבור הם רבים ומפוזרים, וקיים קושי מעשי רב בפיקוח קרוב ובגילוי של כל החזקה או שימוש בקרקע ציבורית ללא רשות. לא פעם הרשות אינה מודעת כלל לפלישה למקרקעין שבניהולה, ובמקרה כזה אין בוודאי מקום לייחס לה הרשאה מכללא. גם מקום שדבר הפלישה מגיע לידיעת הרשות, לעתים היא אינה משכילה לטפל בפלישה באופן יעיל, או בכלל. גם כאן מעצם מחדלה זה של

הרשות אין להסיק על קיומה של הסכמה של הרשות להחזקה ולשימוש במקרקעי הציבור... ולעמדה זו הצטרף המשנה לנשיאה, בפסקה לב: "המקובץ מכל אלה הוא, כי צריכות להתקיים לטעמי נסיבות חריגות ונדירות עד מאוד כדי שיוכר רישיון מכללא במקרקעי הציבור, וככל הנראה תמה דרכה ונלוהו כעיקרון לבית עולמו."

104. הנה כי כן, כשמדובר בפלישה למקרקעי ציבור לא די בכך שהרשות הציבורית לא נקטה בהליכי פינוי נגד הפולש, או אף לא מתנה בידו, כדי להסיק על קיומה של הסכמה של הרשות להחזקה ולשימוש במקרקעי הציבור, וצריכות להתקיים "נסיבות חריגות ונדירות עד מאוד כדי שיוכר רישיון מכללא במקרקעי ציבור" (ע"א 3846/13 הנ"ל).

105. במקרה שבו המדינה הביעה את התנגדותה להמשך הישיבה במקרקעין מסוימים, לרבות באמצעות משא ומתן להסדרתם, ניתן להסיק כי לא ניתנה רשות להחזיק בקרקע, וזאת אף אם נפלו מחדלים בהתנהלותה של המדינה ועל כן לא ננקטו צעדים משפטיים קונקרטיים (ע"א 8761/17 מדינת ישראל נ' מפעלי תחנות בע"מ, [פורסם בנבו], 11.12.2019). יוצא מן האמור שגם טענות השיהוי והרישיון וכביכול הסכמות התובעת שנטענו בעלמא ולא תוך תמיכה בעובדות קונקרטיות, אף הן אינן יכולות להקים לנתבעים הגנה ודין להידחות.

רובן הארי של טענות הנתבעים אינן הולמות את הערכאה הדיונית דנא הדנה

106. כפי שהדגישה התובעת עוד במסגרת כתב התשובה (למשל סעיפים 4 ו-6) הנתבעים מעלים במסגרת כתב הגנתם, טענות שונות שנלקחו בעיקר מתחום המשפט החוקתי ו/או המינהלי כשלשם ההמחשה נפנה לסעיפים 13,15,20,23 ו-41 לכתבי ההגנה כשספק רב אם מקומן בבית המשפט הנכבד הגם שלא הוכחו כפי שפורט לעיל ולהלן וכן ניסו הנתבעים להתייחס לנושא "התוכנית". בנסיבות דנא, התובעת ציינה מפורשות את התוכנית החלה ביחס למקרקעין ושמספרה 33/101/02/25 (להלן: "התוכנית") כשלעניין זה נפנה, בין השאר, לסעיפי 3 לתצהירי ע"ר של מר ניר.

107. כמו כן, ניסו הנתבעים במסגרת חקירתם הנגדית למר שי לתשאל בנושא התוכנית ומר שי השיב (בעמ' 17 שורות 10-11) כי: "... יש תכנית שבאותם ימים קודמה בשטח הזה כן" (גם בעמ' 20 שורה 16 חזר מר שי על נושא זה בעקבות השאלות שהופנו אליו בנושא). יצוין כי מר מתן חכמון, הרכז מטעם רשות הבדואים (להלן: "מר חכמון") לכשנשאל במסגרת חקירתו הנגדית בנושאי התכנון, ביחס ל"התנגדויות" לתכנית השיב (עמ' 28 שורה 8): "אבל גם היום אם אתה רוצה להגיש התנגדות תגיש התנגדות".

108. כמו כן ניסו הנתבעים במסגרת חקירתם הנגדית למר חכמון לתשאלו בנושא התוכנית כשבחקירתו הנגדית הבהיר מר חכמון (עמ' 23 שורות 22-27) כי: "רשות הבדואים לא יכולה לתכנן בשטח המוניציפאלי של דימונה לא ככפר ולא כשכונה ולא מאכלסת או קובעת מי יכנס בתוך שטח מוניציפאלי של דימונה".

109. כמו כן, הבהיר מר חכמון כי בהתאם לקובץ ההחלטות, תחום עיסוקה של רשות הבדואים הינו ישוב תושבי הפזורה הבדואית בישובים בדואים מוסדרים (עמ' 24 שורות 13-14 לח.נ.) ובעמוד 24 שורות 20-22: "...רשות הבדואים וגם לא רשות מקרקעי ישראל, לא יכולה להקים כפר או שכונה, או ישוב בתוך השטח המוניציפלי של דימונה"

110. גם במסגרת ח.נ מיום 22/05/22 של האדריכלית דפנה שהעניקה מטעם הנתבעים חו"ד ביחס "למצב התכנוני", היא נשאלה האם הוגשה התנגדות בהתאם להליכי תכנון ובנייה (עמ' 56 שו' 19-20) וכי "הנושא הוא תכנוני" (עמ' 56 שורות 29-30 ועמ' 57 שורה 1), והשיבה כדלקמן (עמ' 57 שורות 2-3, הדגשת הח"מ): "נכון כשתוגש התוכנית למתחם רותם ואני מאוד מקווה שהם יהיו חלק ממנה, אבל אם הם לא יהיו חלק ממנה נשקול להגיש התנגדות"

111. בכל הכבוד הראוי, כאמור, אין דינן של טענות אלו במישור התכנוני והן אלו במישור החוקתי, המנהלי ודומיהן להיות מועלות (ומוכרעות) בפני בית המשפט הנכבד דנא. ברע"א 3094/11 אבו אלקיען נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) קובע כב' המשנה, השופט רובינשטיין כי דינה של בקשת רשות הערעור של המבקשים להידחות, בעיקר, משום שבמוקד הבקשה טענות במישורים תכנוניים. טענות אלה מהוות תקיפה עקיפה של החלטות הרשויות, שהיה על המבקשים להעלותן בתקיפה ישירה במסגרות דיוניות אחרות. ובלשון בית המשפט בפס"ד אלקיען הנ"ל (ההדגשות של הח"מ): "לסיכומו של דבר, טענות המבקשים בפנינו חורגות מהליכי הפינוי ואף מהחלטת הפינוי, בהיותן מופנות כנגד נושאים תכנוניים ועקרוניים אחרים, והן מהוות תקיפה עקיפה, שעה שניתן היה להעלותן בתקיפה ישירה כמתואר. בעניין זה הולמים דבריו של השופט שהם ברע"פ 3082/14 [פורסם בנבו] הנזכר: "אשר לטענות במישור החוקתי והמינהלי, עמדה בפני המבקשים האפשרות לפנות לערכאות השיפוטיות המתאימות,...ובהמשך פס"ד אלקיען הנ"ל בעמ' 29 (הדגש הח"מ): "מכל מקום ביחס לתקיפה עקיפה, טענה כנגד דרך הפעלתה של הסמכות המינהלית, תוכל רק במקרים חריגים להתברר בדרך זו, באשר "ככלל בתי המשפט לא יטו להעניק סעד במקרה של תקיפה עקיפה" (רע"א 2385/14 אוניברסיטת בן-גוריון בנגב נ' איגוד ערים אזור באר שבע [פורסם בנבו] (2014), בפסקה י"א; ע"א 7958/10 פלאפון תקשורת בע"מ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2012).
112. נוכח האמור עולה כי, רוב רובן של טענות הנתבעים במסגרת כתב הגנתם אינן ראויות להידון במסגרת ההליך הנוכחי ואף אינן בסמכותו של בית המשפט הנכבד ומשכך דינן דחייה.
113. בבחינת מעל לצורך, נציין כי אין כל רלוונטיות לאותם הליכים תכנוניים וגם לא בהתייחס לשלב בו מצויים אותם הליכים כשעסקינן בפלישות למקרקעי ציבור. לשון אחר, אל לו לביהמ"ש הנכבד להתייחס לאותם הליכי תכנון, בין אם אלו "יצאו לדרך" ובין אם אלו נסתיימו, אף לא במקרה שבו ניתנו לטענת המבקשים "הבטחות" מצד העירייה.
114. ברע"א 4084/14 בדיר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו ביום 16/12/2014) קובע כב' השופט רובינשטיין בנסיבות האמורות כהאי לישנא (ההדגשות של הח"מ): "בנוסף, ההליכים התכנוניים הננקטים על ידי העירייה, אין בהם כדי להכשיר את פלישת המבקשים למקרקעין. יש לראות בחומרה את תופעת הפלישה למקרקעי ציבור שלא כחוק, ואת החשיבות במענה הולם מצד הרשויות שלא ליתן ידיהן להנצחת פלישה זו. בענייננו נקבע כי המבקשים אינם בעלי זכויות במקרקעין ופלושו אליהם שלא כדין. כפועל יוצא, אין הבטחות מן העירייה יכולות לחייב את המשיבה. גם אם המבקשים נוקטים מאז הוצאת צווי הפינוי בהגשת בקשות רבות לעיכוב ביצוע הצווים, בניסיון להמשיך ולעכב את הפינוי נוכח ההליכים התכנוניים מטעם העירייה, אין בימ"ש צריך ליתן ידו לכך. אין לגרור את הדברים תוך מתן פתיחת פתח לאפשרות לבנות ולאכלס את המקרקעין, וכך להקשות על הליך הפינוי. מתן מענה שיפוטי הולם ושמידה על האינטרס הציבורי, וגם השכל הישר, אינם מאפשרים ליתן יד לכך."
115. בתא (י-ם) 443750716 רשות מקרקעי ישראל נ' חמו ז"ל (פורסם בנבו) (להלן: "פס"ד חמו") גם כן נקבע בזה הלשון (ההדגשה של הח"מ): "חלק ניכר מטענות הנתבעים במישור זה הושתתו על הפניה ליזמות תכנונית שקודמו בנוגע לאזור עין-כרם: תחילה תכנית שמספרה 5603, ולאחר זניחתה של הראשונה תכנית שמספרה 101-0685958 (להלן "התכנית הראשונה" ו"התכנית השניה" בהתאמה). אלה אינן מסייעות לנתבעים. ראשית, דובר ביזמות שנועדו להסדיר את היבט התכנוני באזור. הצורך בכך מומחש, למשל, בסיווגה הנוכחי של הקרקע הנדונה כאן כשטח פתוח ציבורי. בתכניות אלה אין כדי להקנות או להסדיר זכויות קנייניות במקרקעין."

יא. מעל לצורך ולמען הסר ספק- הוכח שהמדינה נהגה ונוהגת בניקיון כפיים ובהגנות

116. התביעות נשוא ההליכים דנא נועדו להגן על האינטרס הציבורי ועל בעלות המדינה על קרקעותיה, אליהן פלשו הנתבעים בניגוד לחוק, ומכאן, שהן כלי לגיטימי להשגת מטרת אלה. ביתר שאת אמורים הדברים, עת פלישת הנתבעים למקרקעין מונעת את יישום תכנית המדינה לפיתוחה של העיר דימונה ואין בפנינו כל "שיקולים זרים" מצד המדינה כנטען בחוסר תו"ל על ידי הנתבעים.
117. התובעת תשוב ותדגיש כי ההליכים דנא עניינם פינוי וסילוק יד ותו לא. יחד עם זאת ובבחינת "מעל לצורך", תציין התובעת כי הוכח שלא רק שהנתבעים לא הופלו לרעה כטענתם, אלא שהיא נהגה ועודנה נוהגת בהם ביושר, ניקיון כפיים ותוך ניסיונות של שנים ארוכות למציאת פתרונות אכלוס של קבע הולמים עבור הנתבעים, ודווקא הנתבעים הם אלו שעומדים בסירובם העיקש בשל שיקולים זרים ו/או לא ענייניים.
118. בהתאמה, הוכח במסגרת ההליך דנא כי התובעת פעלה ועודנה פועלת בניסיונות להגעה להסכמות מול נציגי הנתבעים ואולם כל הפתרונות שהועלו על ידי המדינה נדחו על ידי הנתבעים. על מנת שלא להלאות, תפנה התובעת בנושא זה לסעיפים 6-14 לתצהיר עדותו הראשית, של הרכז מטעם הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב, מר מתן חכמון (לעיל ולהלן: "מר חכמון"). כמו כן צירפה התובעת כנספח ב' לתצהירו של מר חכמון, וכחלק בלתי נפרד הימנו, את סיכום הפגישה מיום 10/06/20 שנערכה בהשתתפות פורום נרחב ולרבות ב"כ הנתבעים ונציגי הנתבעים (להלן: "הפגישה" ו-"סיכום הפגישה").
119. כפי שניתן להיווכח מעיון בתצהירו של מר חכמון ובסיכום הפגישה, הרי שבפני הנתבעים עמדו ועומדות מספר אופציות כנגד פינויים של המקרקעין שאליהם פלשו, כשבין השאר הם יכלו/יכולים: א. לרכוש כדין באמצעות מכרז מגרש/בית בהרחבה של דימונה כמו כל אזרח אחר במדינה. ב. הם זכאים לקבלת מלוא זכויותיהם כתושבי פזורה בכפוף לבחינת הזכאויות על פי כל דין. ג. כמו כן תשומת הלב ליתר מגוון האפשרויות שעמדו/עומדות בפני הנתבעים ביחס למגוריהם. ד. לקבל פיצויים בהתאם לתנאי זכאותם בפרק 6 (להלן: "הפיצויים") "לקובץ החלטות מועצת מקרקעי ישראל" (להלן: "קובץ החלטות").
120. להשלמת התמונה, לדאבון הלב, כפי האמור בסעיף 14 לתצהירו של מר חכמון, הנתבעים לא יצרו קשר על מנת לקדם את הדברים, גם לאחר הפגישה כשמר חכמון אף העיד ב.ח.ג. (עמ' 25 שורות 13-14): "אני לפחות ב-3 שנים אחרונות לא קיבלתי איזושהי הצעה קונקרטית שיכולה להתאים לתושבים או ניסיון אפילו לחפש משהו ביחד".
121. בכל מקרה, בעמ' 31 (שורות 3-4): הדגיש מר חכמון כי "אנו לא זורקים אף אחד לרחוב, בין אם יש בנינו הסכמות או חוסר הסכמות". יודגש, כי התובעת כבעלים רשאית לקבל לחזקתה את המקרקעין בכל שלב וללא צורך בהצדק נוסף בנושא ואולם בתיק דנא גם הוצגה התכלית והצורך במקרקעין (ר' ס' 5 לתצהיר ע"ר של מר שי): "המקרקעין נמצאים בשטח הקו הכחול של העיר דימונה, וכי שטח זה מהווה את עתודת הקרקע להתפתחות העיר"
122. דהיינו, התכלית בפנינויים של המקרקעין הינה תכלית ראויה של הרחבת העיר דימונה לפי התוכנית שכן המקרקעין הינם בשטחיה המוניציפליים של העיר דימונה. ממילא פלישות הנתבעים למקרקעין מהווים הפרעה, ומעכבים הכנת המקרקעין לייעודם, דבר המהווה פגיעה קשה באינטרס הציבורי ודוק! הנתבעים מונים עשרות בלבד, והינם מעכבים קידום תכנית לאלפי יח"ד, והדבר מהווה ניגוד לטענות הנתבעים בדבר צדק חלוקתי וכיו"ב.

123. מאידך, נזכיר, כאמור לעיל, כי מחקירתה הנגדית של הגב' דפנה עלה (עמ' 52 שורות 8-1) כי היא הודתה שידוע לה כי במהלך השנים הוצעו לתושבים "כל מיני חלופות בכל מיני ישובים".
124. כמו כן, הודתה הגב' דפנה שלא נפגשה עם רשות הבדואים (מתן חכמון) ולא עם התובעת (עמ' 54 שו' 11-3). כן נזכיר כי הגב' דפנה ציינה/הודתה גם בכך שכלל איננה מכירה את קודקס החלטות מ. מקרקעי ישראל (עמ' 52 שו' 29-24).
125. והנה, גם מח.ג. רבות שנערכו לנתבעים עצמם, עלה כי אינם מודעים לאפשרויות לקבלת תמורות (פיצויים ומקרקעין) בהתאם לדין ולקובץ ההחלטות. כך לשם ההמחשה, מר אלהואשלה פריג סבח סלימאן העיד שאף אחד לא אמר לו שזכאי לקבל מגרש ופיצוי (עמ' 69 שורות 29-28). תשומת הלב לעובדה כי כל נושא פיצויי הנתבעים, כמו גם האפשרויות העומדות בפניהם נעדרו כליל מעשרות תצהירי עדותם הראשית של הנתבעים השונים.
126. בנסיבות אלו יאמר בזהירות כי ספק אם היו מציגים הנתבעים תזית אחידה בתיקים דנא (שהדיון בהם אוחד על כל המשתמע מכך) להתנגדות להצעותיה השונות של התובעת, במידה והיו מודעים לשלל החלופות העומדות בפניהם.
127. בכל מקרה, הנתבעים אינם מופלים לרעה, כלל ועיקר!! ניתן אף לומר בפה מלא כי עצם ישיבתם במקרקעין ששטחם הכולל (העצום) מגיע לכ- 324,000 מ"ר !!! בלא שנשאו עד היום בתשלום כלשהו בגינם וכן מעצם האפשרויות הרבות שעומדות לרשותם בהווה, כי הם "מופלים" לטובה!!
128. בהקשר זה אף נדגיש כי אחת החלופות העומדות בפני הנתבעים, למעבר ליישוב בדואי מוסדר עולה בקנה אחד עם האמור בעמ' 32 לפסק הדין אלקיען הנ"ל, שם נאמר- נקבע בנושא זה כהאי לישנא : "אמנם יטען הטוען, כי בתכנון ישובים לבדואים בלבד, נוהגת הרשות באופן המפלה במונח-מה דווקא בני אוכלוסיות אחרות; ואולם, כפי שנקבע בבג"ץ 528/88 אביטן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד מג(4) 297 (1989) – במסגרתו נדחתה עתירתו של תושב יהודי שביקש לרכוש מגרש בישוב הבדואי "שגב-שלום" – עקרון השויון מתיישב עם האפשרות לתכנן יישובים נפרדים עבור קהילות מיעוט, באופן המאפשר להן לשמור על צביונן". ובמקום אחר (הדגש הח"מ) : "לא כל הבחנה ביחס הרשות אל אזרחיה, בין אזרח למשנהו, מהווה הפליה. לעתים יש הצדקה להבחנה כזו, בשל שוני כזה או אחר בין השניים. וכבר נאמר, ש"לא כל הבדלה בין סוגי בני אדם שונים קרויה 'הפליה'; גלום בו במושג הפליה הרעיון של אי-הגינות שבנהיגת אי-שויון בשווים" (דברי השופט ויתקון בבג"צ 30/55 [4], בעמ' 1265). ההפליה, להבדיל מהבחנה בין פלוני למשנהו, משמעותה מנהג שרירותי של איפה ואיפה, שאין לו הצדקה בשל העדר שוני הגיוני משמעותי בנסיבות בין האחד למשנהו" (עמ' 507-508). כמו כן ר' בפס"ד חמו דלעיל את מסקנת ביהמ"ש הנכבד : "הנתבעים לא הוכיחו קיומה של הפליה פסולה. כמובא לעיל, עמדת הרשות במגעים מולם בוססה על טעם ענייני, וממילא שאינה נובעת משיקולים זרים. גם ההשוואה לאחרים שכנטען הסדירו את החזקתם בקרקעות, עליה סמכו הנתבעים את טענתם, אינה מבססת הפליה פסולה"
129. אף שאין זה מעניינם של ההליכים דנא, הרי שיצוין כי טענות הנתבעים במסגרת תצהירי ע"ר כי כביכול מעבר ממיקומם הנוכחי עלול לסכנם לא הוכח ונטען בעלמא, הגם, שכאמור וכמפורט לעיל, בפניהם שלל רחב של פתרונות אכלוס ראויים לרבות רכישה כדין באמצעות מכרז מגרש/בית בהרחבה של דימונה כמו כל אזרח אחר במדינה.
130. בהקשר זה נזכיר שמח.ג. של מר מוחמד עלה כי- כאחד הפתרונות- הם מסרבים לעבור לאדמות אחרות מחשש לסכסוך עם אלו, שלטענתם, מצויים שם למרות שאין להם כל זכות חוקית לרבות "טאבו" (עמ' 79 שורות 25,21).

131. צא ולמד כי לנתבעים אין כל ביסוס ו/או הצדק חוקי לאי עשיית השימוש בכל אחת מהחלופות השונות, שכל אחת בפני עצמה הוגנת וסבירה ביותר, למעברם מהמקרקעין. בהקשר זה נציין כי גם ניסיונם (הכושל) של הנתבעים לצייר במסגרת תצהירי ע"ר ו/או בחו"ד הנתבעים, את צורת התיישבותם כ"כפר" (עתיק יומין) איננה מסייעת להם כהוא זה וזאת בשל שלל רב של טעמים שכבר הוזכרו לעיל.

132. בעניין זה רק נוסף ונציין כי נוכח כל הפירוט דלעיל, אין רלוונטיות לצורת התיישבות הנתבעים עד עתה וכי, לפנים משורת הדין, המדינה מתחשבת גם באופי הנתבעים במסגרת החלופות השונות המוצעות. בכל מקרה יודגש כי הנתבעים לא ציינו מהו העיגון החוקי של צורת התיישבותם הנטענת. האם לטענתם הם אגודה שיתופית שהתאגדה כדין וזאת שעה שברי שאינם יכולים להתאגד כדין כאשר הם עצמם הודו כי לא ניתנו להם היתרי בנייה ושאיין ברשותם אסמכתאות חוקיות לבעלותם בקרקע! כך למשל נציין בהקשר זה כי ביהמ"ש העליון הנכבד פסק: שמי שאינו בעל זכות במקרקעין, אינו זכאי כלל להגיש התנגדות לבקשה להיתר (עעמ 1461/20 **אנטרים אינווסטמנטס (ישראל) בע"מ נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים**, פורסם בנבו).

133. כמו כן זה המקום להזכיר כי הנתבעים (ו/או המומחיות מטעמם) הודו כי אין "ראש כפר", אין "מועצה" וחברי מועצה ל"כפר", אין חשבון משותף "לכפר". ודוק! בטיעוני הנתבעים סתירה פנימית בנושא אף לולא כל האמור, שכן הכיצד מחד גיסא טוענים הנתבעים שהם כביכול חלק מהעיר דימונה, ומאידך גיסא שהם כפר בפני עצמו?
134. עולה איפוא, שהנתבעים לא הוכיחו ואינם יכולים להוכיח שהם "כפר", וגם אם היו מוכחים זאת, הרי שהדבר לא מקנה להם אפשרות להצבת תנאי מעבר "כקבוצה" אחת!! נדגיש כי אין כל עיגון חוקי לדרישתם זאת של הנתבעים ובוודאי כשמדובר במי שזכות הבעלות במקרקעין איננה שלהם.

135. **ייאמר, כי המדינה פעלה ופועלת מול הנתבעים בהגינות ותום לב מרביים ואולם דווקא הנתבעים הם אלו שפועלים בחוסר תום לב בהמשך פלישתם למקרקעין, ללא כל זכות או רשות ותוך דחייתן של כל חלופות האכלוס שהוצעו להם, ומשכך, וגם בשל כך, יש להורות על סילוק ידם מהמקרקעין והשבתם אל המדינה.**

136. בסיומו של פרק זה נציין, כי הנטל להוכיח כי נפל פגם בהחלטת הרשות מוטל על הנתבע, זאת לאור חזקת התקינות המנהלית במסגרתה המעשה המנהלי של הרשות מוחזק כחוקי ותקין אלא אם הוכח אחרת. בנסיבות דנא נעלה מעל לכל ספק אפשרי, כי הנתבעים לא הוכיחו חוסר תקינות.

137. זאת ועוד - הפסיקה קובעת, שהטוען כי מעשה מנהלי נעשה שלא כדין, עליו הראייה (בר"מ 1966/06 **המשביר נ' עיריית כרמיאל** (פורסם בנבו). כמו כן ברע"פ 1088/86 **סברי נ' הועדה המקומית לתכנון ולבנייה** (פורסם בנבו) נאמר: "פועלת כאן חזקת התקינות, דהיינו חזקה שכל פעולה מנהלית נעשתה כדין". ככלל, ביקורת על התנהלותה של הרשות כפופה להלכות הכלליות בדבר הפעלת שיקול הדעת המינהלי. ממעשי הרשות האינדיווידואליים נדרש להימצא במתחם הסבירות, דהיינו להיות אחת מן החלופות השונות הסבירות בנסיבות העניין.

138. מתחם הסבירות נקבע ע"י ביהמ"ש, אשר לא יתערב בשיקול-דעתו של המינהל גם אם חלופה אחרת מזו שבחר בה המינהל נראית לו עדיפה (בג"צ 389/80 [1], בעמ' 441); בג"צ 4422/92 **עפרן נ' רמ"י פ"ד מז(3) 853**.

יב. העדויות בתיקים דנא ומשקלן

139. בראשית פרק זה נזכיר את ההסכמות שקיבלו תוקף של החלטת בית המשפט הנכבד ביחס להתייצבות חלק מהעדים-בעלי הדין בכל תיק, ובשים לב לרשימה שגובשה יחדיו והוגשה אל בית המשפט הנכבד, וההשלכות לגבי

- אלו שלא התייצבו ו/או לא נחקרו על תצהירם והכל בהתאם לאמור בהחלטת בית המשפט הנכבד בנושא בעמודים 82,85 ו-86 לפרוטוקולי הדיון.
140. כפי שניתן להתרשם מפרוטוקול דיוני ההוכחות שנשמע בתיקים דנא, כמו גם מהאמור בסיכומים אלו בכל פרק בנפרד, הרי שמרבית הנתבעים-העדים שהינם דוברי השפה הערבית, ולמצער, חלקם הלא מבוטל, כלל לא קראו תצהירם ו/או אינם קוראים בשפה העברית ואף חלקם לא המבוטל איננו קורא בשפה הערבית.
141. אין חולק שבתצהירים עצמם לא צוין שהתצהירים הוסברו להם! אין חולק שבתצהירים עצמם לא צוין שהתצהירים תורגמו להם או שהוזכר בהם שהם הבינו את תוכנם! כך, לשם ההמחשה, מר אלהואשלה פריג סבח סלימאן - הינו דובר ערבית. תצהירו בעברית. ולא כתוב בתצהיר שהוסבר או תורגם לו האמור בתצהיר ושהוא הבין את תוכנו. הגב' פאטמה אלהואשלה : אף לא זיהתה את חתימתה (עמ' 20 שורות 28-29).
142. נזכיר כי הנתבעים נמנעו מהעדת צדדי ג' בנושאים אלו הקשורים בתצהירי עדותם הראשית ולפיכך יש להפחית ממשקלן של העדויות (ר' למשל ע"א 1100/01 פרנקו נ' א.ש. גל חום (פורסם בנבו) וכן ע"א 146/81 נאשף נ' נאשף (גם כן פורסם בנבו). כמו כן ר' רע"א 9722/07 מרדכי ציינווירט נ' ישראל כהן (10.11.2008) שם נקבע : "התצהיר הוא מסמך אשר משמש לצורך הוכחת עובדות במסגרת הליכים משפטיים או מעין שיפוטיים וככזה, השימוש בו מחייב הקפדה על הדרישות הפורמאליות הקבועות בסעיף 15(א)"
143. זאת ועוד נזכיר כי חלקם הארי של הנתבעים-העדים כלל לא ידע אודות התמורות והחלופות השונות העומדות לזכותם בהתאם לנהלים וכיו"ב כפי שאלו פורטו לעיל. והנה, נושאים מהותיים אלו אף לא הוזכרו בחו"ד הנתבעים שניתנו על ידי המומחיות.
144. ברי כי בכל עובדות אלו בכדי להפחית ממשקלן של עדויות הנתבעים. זאת ועוד, תשומת הלב לעובדה כי דיוני ההוכחות נערכו בשני ימים רצופים ולא ביום דיון הוכחות אחד וכן כי כל הנתבעים שהו באולם הדיונים במועד ההוכחות ושמעו זה את עדותו של זה. כך לשם המשל בעוד עדותו של מר מוחמד שנשמעה ביום דיון ההוכחות הראשון, הייתה אותנטית והעידה כמפורט לעיל לרבות בנושא "הנדידה", הרי שיתר הנתבעים נמנעו מחזרה בנושא זה על תשובות מהימנות, בשים לב כי עדותם נשמעה ביום דיון ההוכחות השני.
145. יפים לעניין זה הדברים שנקבעו בתא (חי) 182/08 גנאדי נ' אהרוני (פורסם בנבו, 27/05/09) וכדלקמן : "במשפט האזרחי אין חובה שהעדים ימתינו בחוץ, במיוחד כאשר מדובר בבעל דין. ואולם, נוכחותו של התובע מס' 2 באולם בזמן שהתובע מס' 1 נחקר על תצהירו, שהוא בעצם תצהיר משותף לשניהם, תלקח על ידי בחשבון בעת שאבוא לשקול את משקל עדותו ואת מהימנותו". כמו כן נפנה לת"א 1221-07 נעים נ' בנק מזרחי ואח' מ 24/05/10 שניתן בביהמ"ש הנכבד בב"ש מפי כב' השופטת נצר : "באשר לעובדה כי התובעים מסרו תצהירים שבחלקם הגדול הינו חופף זה לאחר ובשים לב לכך שהתובעים כולם נוכחים באולם, שעה שאחד מחברייהם מעיד, לא אוכל לכפות על התובעים שלא לנכוח באולם, זו זכותם כבעלי דין, יחד עם זאת, עליהם לדעת כי לנוכחותם באולם כי בזמן שאחד מהם מעיד עשויה להיות השפעה באשר למשקל העדות ולמידת האמון שיכול וצריך ביהמ"ש לרחוש, לדבריהם."
146. הדברים יפים מאוד גם בענייננו הן ביחס לחפיפה בתצהירי הע"ר והן ביחס לנוכחות באולם הדיונים. כאמור, התובעת תטען כי יש בכל עובדות אלו בכדי להפחית ממשקל עדויות הנתבעים. כמו כן יחס לעדותן של מומחיות הנתבעים : הרי שמעבר לאמור, יש לזכור כי "עדותו של המומחה, ככל עדות אחרת, כפופה לשיקולים של

מהימנות אישית ושל אמינות מקצועית. בית-המשפט רשאי לקבל את עדות המומחה או לדחותה, כולה או חלקה, והוא המעניק לה את כוחה הראייתי. משקל מיוחד בהקשר זה להכשרה המקצועית של המומחה, לניסיונו המעשי ולהתמחותו" (י' קדמי, בספרו על הראיות, חלק שני, התשס"ד-2003), עמ' 662 }

147. בנסיבות דנא, פגם במהימנות בחוות הדעת של הגב' שיר נפל, כאשר בח.ג. הודתה, בטעויות מהותיות שניתן לפרשן אפילו כאל ניסיון הטעייה : (ר' עמ' 42 שורות 26-23 וכן עמ' 43 שורה 6) : "של הכתומים כן, כי הסברתי בדיוק עכשיו שנפלה לי טעות על המפה הזאת". כמו כן הודתה הגב' שיר שהאובייקטים שזוהו על ידה ב 1956 אינם מופיעים במפת 1971 ואלו של 1971 אינם מופיעים במפת 1956 (עמ' 43 שוי 30-27 ועמ' 44 שוי 3-1 לח.ג.). דהיינו, לא ביצעה את מלאכתה נאמנה ביחס לממצאי שנת 1956 בהצגתם נאמנה לבימ"ש הנכבד !! כמו כן ביחס ל 1945: הודתה הגב' שיר שלא צירפה פיענוח לגביה (עמ' 44 שוי 20-13 לח.ג.) וכמו כן הודתה הגב' שיר כי "הצהובים" המופיעים בנספח לחוו"ד, אינם על הצבירים הנוכחיים (עמ' 44 שורות 20-13 לח.ג.).

148. ביחס לעדותה של הגב' דפנה, כמפורט לעיל, בעמ' 52 שורות 8-1 הודתה הגב' דפנה שידוע לה כי במהלך השנים הוצעו לתושבים "כל מיני חלופות בכל מיני ישובים". כמו כן, הודתה שלא נפגשה עם רשות הבדואים (מתן חכמון) ולא עם התובעת (עמ' 54 שורות 11-3). כל אלו לא הוזכרו בחוו"ד! הגב' דפנה גם ציינה/הודתה גם בכך שכלל איננה מכירה את קודקס ההחלטות של מועצת מקרקעי ישראל (עמ' 52 שורות 29-24). כמו כן נשוב ונציין כי נפלו פגמים באמינות חוות דעתה של הגב' דפנה, גם בשל העובדה כי למרות שהיא נתנה חוות דעת מקצועית בנושא "תכנון", הרי שנפל פגם בנספח הראשון לחוות דעתה, כאשר הודתה כי "הציור" של השטחים שם איננו מדויק (עמ' 55 שורות 28-20), כשיצוין כי הגב' דנה גם הודתה שהיא השתתפה במספר הפגנות "למען הכרה בישובים הבדואים" (עמ' 60 שורות 12-9) דבר הפוגם בפני עצמו במהימנות חוות דעתה.

149. בעניין זה יצוין כי הפסיקה לא פטרה את המומחה מטעם בעל הדין באופן מוחלט מסטנדרטים של מקצועיות ומהימנות. חובות אלה נובעות אף מכוח החובה הכללית במשפט להימנע מניגוד עניינים (ראו: בג"ץ 595/89 שמעון נ' הממונה, פ"ד מד(1) 409, 414 (1990)) והחובה של בעל דין לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב (ראו: רע"א 305/80 שילה נ' רצקובסקי, פ"ד לה(3) 449, 462-463 (1981)). לעומת עדויותיהם אלו של הנתבעים וחוו"ד הנתבעים, ניצבות עדויותיהם העקביות והאמינות של עדי התובעת אשר לא נסתרו כהוא זה מעל דוכן העדים במסגרת חקירותיהם.

150. לסיים: יפים לחתימתו של כתב סיכומים זה דברי כב' השופט רובינשטיין בע"א 9374/09 דמת רזיאל כפר שיתופי נ' אליהו בן זקן (פורסם בנבו- 28.07.10) והממחישים גם את חשיבותו של האינטרס הציבורי אותו יש לשקול בכלל מאזן הנוחות: "לדעתי צריך להיות מוטבע ב"צופן הגנטי" של בתי המשפט, כל בתי המשפט, יחס מסתייג ברור מבנייה בלתי חוקית או חריגה. דבר זה צריך להיות לבתי המשפט עמוד אש מתמיד, שאם לא כן תימשך ההפקרות בתחום המקרקעין, בראש ובראשונה כמובן מקרקעי הציבור. עמדה זו מצאה ביטוייה בפסיקה ענפה, שגברה בשנים האחרונות (ר' למשל רע"פ 11920/04 נאיף נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], פסקאות 9-10; רע"פ 5584/03 פינטו נ' עיריית חיפה, פ"ד נט(3) 577, 588-587); רע"פ 2330/09 ואח' [פורסם בנבו].

נוכח כל טענה וטענה מהטענות המפורטות לעיל ובוודאי שבשל צירוף ומשקלן הכולל של כל אלו יתבקש בית המשפט

הנכבד להורות כמפורט וכמבוקש בכתבי התביעה.

דוד קנטור, עו"ד
קנטור, מזוז ושות', עורכי דין ב"כ התובעת

יניב מזוז, עו"ד
יניב מזוז, עו"ד